

Kultur- og likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 25.09.2026

Vår ref: 26/02305-2

Deres ref:

Innspel til kulturarenastrategien frå Den norske kyrkje

Kyrkerådet takkar Kultur- og likestillingsdepartementet for høvet til å gi innspel til arbeidet med ein nasjonal strategi for kulturarenaer.

Den norske kyrkje er ein landsdekkjande og desentralisert arena for musikk og kultur. I 2025 vart det registrert over 14 000 konsertar og kulturarrangement i kyrkjer og kyrkjelege lokale, med om lag 1,6 millionar publikumsbesøk. Om lag 850 kyrkjemusikarar er tilsette i kyrkja, og meir enn 14 500 frivillige bidrog til å gjennomføre konsert- og kulturarrangementa. I tillegg deltek rundt 30 000 medlemmer i 1 550 barne-, ungdoms- og vaksenkor. Kyrkjebygga blir òg nytta som øvingslokale av om lag halvparten av alle kor i landet.

Tala syner at kulturverksemda i Den norske kyrkja er ein viktig del av grunnlaget for musikk, kunst og kulturformidling over heile landet. Kulturverksemda og kyrkjebygga inngår òg i den sosiale og demokratiske infrastrukturen i lokalsamfunna og har ei viktig samfunnsrolle knytt til beredskap.

Samtidig er kulturverksemda i kyrkja og rolla kyrkjebygga har som kulturarena, ofte lite synleg i kulturpolitiske utgreiingar, strategiar og planprosessar. Ein nasjonal strategi for kulturarenaer kan bidra til eit meir heilskapleg kunnskapsgrunnlag og til å synleggjere denne delen av den eksisterande kulturinfrastrukturen.

Overordna innspel: Kyrkjer som del av den lokale kulturinfrastrukturen

Ein kulturarenastrategi bør byggje på ei heilskapleg forståing av kva kulturinfrastruktur som allereie finst. Den norske kyrkja forvaltar eitt av dei mest omfattande og geografisk desentraliserte kulturtilboda i landet. Kyrkjemusikarar har ofte ei sentral rolle i det lokale musikklivet gjennom kor, konsertar og samarbeid med kulturskular og profesjonelle aktørar.

Kyrkja er samstundes ein viktig arbeids- og oppdragsgivar for mange frilansmusikarar, kunstnarar og andre kulturarbeidarar som ikkje er fast tilsette i kyrkja.

Saman med skular og samfunnshus er kyrkjer viktige eksisterande arenaer for både profesjonelt og frivillig kulturliv. Særpreget ved kyrkjebygga ligg i kombinasjonen av geografisk spreidd, høg aktivitet, rimelege tilbod, lokal kulturarv og forankring, og tilgjenge for eksterne arrangørar. Mange stader fungerer kyrkjene som kulturarenaer, øvingslokale og møteplassar langt utover eiga verksemd.

Ein strategi for kulturarenaer bør difor inkludere kyrkjebygga og styrkje kompetansen om kulturverksemda i kyrkjene som ein del av det allmenne kulturlivet. Kulturpolitiske verkemiddel bør vurderast ut frå arenaen sin funksjon, aktivitet og lokale betydning.

Med bakgrunn i dette overordna perspektivet svarar Kyrkjerådet på dei fire spørsmåla Kultur- og likestillingsdepartementet ber om innspel til.

1. Kva barrierar finst for utvikling av eigna kulturlokale?

Ei viktig hindring er manglande kunnskap om kva kulturarenaer som finst, og kompetanse om kva rolle dei spelar lokalt. Når kyrkjebygg i hovudsak blir oppfatta som lokale for trusutøving, kan rolla deira som aktive og tilgjengelege kulturarenaer bli undervurdert.

Vidare er utvikling og bruk av kulturarenaer omfatta av fleire regelverk, aktørar og finansieringsordningar knytte til vern, drift, aktivitet og universell utforming. Eldre og verneverdige bygg står samstundes overfor utfordringar knytte til tilgjenge og teknisk oppgradering.

Den norske kyrkja set i stand fleire av kyrkjebygga med midlar frå Kyrkjebevaringsfondet. Sidan denne ordninga krev 50 prosent eigenfinansiering, er det samstundes behov for at kyrkjene som kulturarenaer blir omfatta av andre finansieringsløyser, i tillegg til relevante kulturpolitiske planar og verkemiddel.

Ein nasjonal strategi for kulturarenaer bør difor etablere felles nasjonale rammer og retningslinjer som sikrar betre samanheng mellom finansieringsordningar for bevaring, oppgradering, universell utforming og aktiv bruk.

2. Kva kompetanse og kunnskap manglar lokalt og regionalt?

Det er behov for meir kunnskap hos styresmakter og aktørar om rolla Den norske kyrkja har som kulturaktør og kulturarena. Kyrkjebygg og kyrkjelege lokale inngår ofte i avgrensa grad i kulturpolitiske analysar og kulturarenaplanar.

Det er òg behov for betre og meir samanliknbar kunnskap om kva kulturarenaer som finst, korleis dei blir brukte, og korleis dei fungerer for ulike kunstformer og brukargrupper. Kartleggingar bør gi kunnskap om korleis arenaene fungerer for personar med ulike funksjonsnedsetjingar, og kva barrierar som påverkar deltaking i kulturlivet. Kartleggingane bør omfatte kyrkjebygga.

Vidare er det behov for tverrfagleg kompetanse hos styresmakter, aktørar og eigarar av arenaer innan mellom anna kulturfagleg programmering, kulturminneforvaltning, universell utforming, akustikk, teknikk og drift.

3. Kva tiltak bør inngå i strategien?

Kyrkjerådet tilrår at strategien:

- styrkjer kunnskapen om den eksisterande kulturinfrastrukturen og synleggjer rolla kyrkjebygga har som kulturarenaer
- opnar relevante kulturpolitiske verkemiddel slik at dei òg omfattar kyrkjebygg og kulturverksemd som går føre seg i kyrkjebygga
- legg til rette for samfinansiering mellom offentlege, kyrkjelege, ideelle og private aktørar
- styrkjer kompetanse- og rådgjevingstilbod om universell utforming, kulturminnevern, teknikk og finansiering
- legg til rette for tidleg og reell medverknad frå personar med funksjonsnedsetjing og organisasjonane deira ved planlegging, rehabilitering og utvikling av kulturarenaer.

Føremålet med forslaga er ikkje særbehandling av Den norske kyrkja, men at kyrkjebygg bør vurderast etter dei same kulturpolitiske kriteria som andre arenaer når dei fungerer som arenaer for det allmenne kulturlivet.

4. Døme på samarbeidsmodell og samfinansiering

Rehabiliteringa av Trefoldighetskyrkja i Oslo illustrerer korleis fleire aktørar kan bidra til utvikling av eit kyrkjebygg som både tek vare på kulturhistoriske verdiar og styrkjer kulturinfrastrukturen. I 2026 fekk kyrkja 59,2 millionar kroner frå Kyrkjebevaringsfondet, medan Oslo kommune og Statsbygg bidrog til sikring av fundamentet. Andre sentrale bidragsytarar til prosjektet er Møllergruppen og Trefoldighets Legat.

Dømet syner korleis samfinansiering kan nyttast til rehabilitering og utvikling av kulturhistoriske bygg der breiare kulturbruk er eit viktig resultat av investeringa. Denne hausten opnar *Trefoldighet Scene*, der musikk og kunst med nasjonale og internasjonale artistar skal skape rom for fellesskap, dialog og refleksjon. Kyrkjerommet får ein profesjonell konsert- og arrangementsprofil, samstundes som Trefoldighetskyrkja framleis er ei ordinær kyrkje med gudstenester og kyrkjelege handlingar.

Kyrkerådets hovudtilråding

Kyrkerådet tilrår at den nasjonale strategien legg til grunn at kyrkjebygga inngår i den norske kulturinfrastrukturen, og at musikk- og kulturverksemda i Den norske kyrkja er ein del av det allmenne kulturlivet. Kyrkjebygg bør vurderast på line med andre kulturarenaer ut frå funksjon, aktivitet og lokal betydning. Strategien bør styrkje kunnskapsgrunnlaget og sjå bevaring, tilgjenge og aktiv kulturbruk i samanheng.

Kyrkerådet bidreg gjerne med ytterlegare kunnskap og innspel i det vidare arbeidet med strategien.

Med vennlig hilsen

Ole Edvard Wold-Reitan
Direktør i Kirkerådet

Jorunn Kraft Vistnes
avdelingsdirektør kirke og samfunn

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kultur- og likestillingsdepartementet

Postboks 8030 Dep 0030 OSLO